

A Paleozoos Munkabizottság beszámolója a 2015–2017. évi tevékenységéről

Magyar Rétegtani Bizottság (a Magyar Tudományos Akadémia Földtani Tudományos Bizottság Rétegtani Albizottsága)

Elnök: M. Tóth Tivadar

Titkár: Raucsikné Varga Andrea

A Paleozoos Munkabizottság az elmúlt időszakban nem ült össze. Ennek legfontosabb okai a következők:

- Az elmúlt két ciklus időtartama alatt a kristályos (metamorf), paleozoos magmás és üledékes/metaüledékes képződményeket érintő térképezési program nem zajlott.
- A munkabizottság korábban aktív tagjai fokozatosan visszavonultak az aktív munkától; a nyugdíjba vonuló kollégák többsége jelezte, szívesen értesül az új eredményekről, de érdemi munkában már nem vesz részt.
- A fiatal korosztály jelentős része nem kapcsolódott be az érdemi rétegtani tevékenységbe. A többség a diploma/PhD fokozat megszerzését követően nem vett részt a munkabizottság tevékenységében.

A Paleozoos Munkabizottság munkáját tovább nehezítette, hogy a magmás kőzettani/rétegtani kérdések tisztázása nem valósult meg, ennek megfelelően a paleozoikumi magmás kőzettestek (formációk/komplexumok) rétegtani vonatkozású kutatása, jellemzése megakadt. A fentiek együttesen arra vezettek, hogy a Paleozoos Munkabizottság tevékenysége ellehetetlenült. Ennek megfelelően **a jelenlegi vezetőség tisztelettel lemond.**

Bízunk abban, hogy a tisztújítási folyamat révén a megújulás a Munkabizottság tevékenységében is új lendületet eredményezhet. Ennek elősegítésére a leköszönő vezetőség szeretné a figyelmet felhívni arra, hogy az MTA Geokémiai, Ásványtani és Kőzettani Bizottság keretein belül megalakult a *Kőzettani Albizottság*. Ez összefogja a jelenleg aktív kőzettani (és geokémiai) szakembereket, ezáltal a Paleozoos Munkabizottság tevékenységében eddig aktív szerepet vállalt, illetve a jövőben szerepet vállaló kutatók többségét. A Paleozoos Munkabizottság tevékenységét a Kőzettani Albizottsággal (elnök: Kovács István János; titkár: Haranginé Lukács Réka) összehangolva, azzal szoros együttműködésben valószínűleg el tudja majd látni a jövőben.

Legfontosabb eredmények

Az elmúlt három évben a Munkabizottságot érintő képződmények közül a Soproni-hegység (Óbrennbergi Csillámpala) és a Tiszai-főegység aljzatának metamorfizitait vizsgáló kutatások hoztak új eredményeket (MBFSz: Török Kálmán, Dégi Júlia, Király Edit; SZTE TTIK ÁGK: M. Tóth Tivadar és munkatársai).

A magmás kőzetek vonatkozásában a Mórági Gránit és a Gyűrűfői Riolit kutatása vezetett jelentősebb új ismerethez (MBFSz: Király Edit, MTA-ELTE Vulkanológiai Kutatócsoport: Haranginé Lukács Réka, SZTE TTIK ÁGK: Raucsikné Varga Andrea és munkatársai).

A paleozoos üledékes/metaüledékes képződmények közül érdemi előrelépés történt a Szalatkai Agyagpala, a Tésenyi Homokkő és a Bodai Agyagkő kutatásában (SZTE TTIK ÁGK: Raucsikné Varga Andrea és munkatársai, Atomki: Benkó Zsolt, PTE TTK FMT: Konrád Gyula és munkatársai, Mecsekérc: Máthé Zoltán), de a dél-dunántúli permis rétegsor többi képződményét illetően is születtek újabb adatok.

A fenti kutatások döntően OTKA/NKFIA projektekhez kapcsolódtak, illetve MSc/PhD témák részét képezték. Az eredmények tájékoztató listája a beszámoló mellékletében található éves bontásban (a teljesség igénye nélkül; az MTMT-ben elérhető rekordok alapján).

Szeged, 2018. február 9.

A beszámolót összeállította:
Raucsikné Varga Andrea
leköszönő titkár

Melléklet

A Paleozoos Munkabizottság tevékenységi körét érintő tudományos publikációk (MTMT válogatás)

2015

- Dégi J, Török K, Schuster R: Szubmikrométeres léptékű megfigyelések az Óbrennbergi Csillámpalában — Három tektonikai ciklus elkülönítése, In: Pál-Molnár E, Raucsik B, Varga A (szerk.): Meddig ér a takarónk? A magmaképződéstől a regionális litoszféra formáló folyamatokig: 6. Kézeltani és geokémiai vándorgyűlés. 149 p. Konferencia helye, ideje: Ópálos (Paulis), Románia, 2015.09.10-2015.09.12. Szeged: SZTE TTIK Ásványtani, Geokémiai és Kézeltani Tanszék, 2015. pp. 42-45. (ISBN:978-963-306-389-7)
- Dégi J, Török K, Schuster R: Distinction of Variscan, Permo-Triassic and Alpine events in andalusite-biotite-sillimanite schists from Sopron area, W-Hungary, In: Ondrej Lexa, Pavlína Hasalová, Petr Jerábek (szerk.): CETEG 2015: Central European Tectonics Group Annual Meeting Abstract volume. 110 p. Konferencia helye, ideje: Kadaň, Csehország, 2015.04.23-2015.04.25. Prága: Czech Geological Survey, 2015. p. 12. 1 p. (ISBN:978-80-7075-880-9)
- Fiser-Nagy Á, Mészáros E, Varga A, M Tóth T, Schubert F: Az Ásotthalom környéki metamorf aljzat kézeltani felépítése és átalakulási folyamatai, In: Pál-Molnár E, Raucsik B, Varga A (szerk.): Meddig ér a takarónk? A magmaképződéstől a regionális litoszféra formáló folyamatokig: 6. Kézeltani és geokémiai vándorgyűlés. 149 p. Konferencia helye, ideje: Ópálos (Paulis), Románia, 2015.09.10-2015.09.12. Szeged: SZTE TTIK Ásványtani, Geokémiai és Kézeltani Tanszék, 2015. pp. 47-50. (ISBN:978-963-306-389-7)
- Hidasi T, Varga A, Pál-Molnár E: A Gyűrűfüi Riolit kőzetmintáinak vizsgálata a Mecseki Ércbányászati Vállalat „Vulkanitok, etalon kollekció” csiszolatgyűjteményének felhasználásával: nyugat-mecseki preparátumok, FÖLDTANI KÖZLÖNY 145:(1) pp. 3-22. (2015)
- Király E, Török K, Dégi J: Gránátok nyomelemvilága mórági és soproni minták alapján, In: Pál-Molnár E, Raucsik B, Varga A (szerk.): Meddig ér a takarónk? A magmaképződéstől a regionális litoszféra formáló folyamatokig: 6. Kézeltani és geokémiai vándorgyűlés. 149 p. Konferencia helye, ideje: Ópálos (Paulis), Románia, 2015.09.10-2015.09.12. Szeged: SZTE TTIK Ásványtani, Geokémiai és Kézeltani Tanszék, 2015. pp. 75-78. (ISBN:978-963-306-389-7)
- Máthé Z, Varga A: Késő-permi éghajlat a Mecseki egységben a Bodai Agyagkő Formáció (BAF) ásvány-kézeltani és szöveti jellegei alapján, In: Dályay Virág, Sámson Margit (szerk.): Tisia Konferencia. Konferencia helye, ideje: Pécs, Magyarország, 2015.02.27-2015.02.28. Pécs: Molnár Nyomda és Kiadó, 2015. pp. 58-62. (ISBN:978-963-8221-56-8)
- Mészáros E, Varga A, Schubert F, Máthé Z: A Horváthertelend–1 fúrásban feltárt paleozoos finomtörmelékes képződmény archív vékonycsiszolatainak kézeltani vizsgálati eredményei (Nyugati-Mecsek), FÖLDTANI KÖZLÖNY 145:(3) pp. 215-228. (2015)
- Mészáros E, Varga A, Schubert F, Máthé Z: A Horváthertelend-1 fúrás paleozoos képződményeinek ásvány-kézeltani és mikroszerkezeti vizsgálata, In: Dályay Virág, Sámson Margit (szerk.): Tisia Konferencia. Konferencia helye, ideje: Pécs, Magyarország, 2015.02.27-2015.02.28. Pécs: Molnár Nyomda és Kiadó, 2015. pp. 63-66. (ISBN:978-963-8221-56-8)
- Molnár L, M Tóth T, Schubert F: Structural controls on petroleum migration and entrapment within the faulted basement blocks of Szeghalom Dome (Pannonian Basin, SE Hungary), GEOLOGIA CROATICA 68:(3) pp. 247-259. (2015)
- Molnár L, Vásárhelyi B, M Tóth T, Schubert F: Integrated petrographic - rock mechanic borecore study from the metamorphic basement of the Pannonian Basin, Hungary, OPEN GEOSCIENCES 7:(1) pp. 53-64. (2015)
- M Tóth Tivadar, Schubert Félix, Fiser-Nagy Ágnes, Molnár László, Zachar Judit, Dabi Gergely, Fintor Krisztián, Kovács Gábor: A Tisia metamorf aljzata, In: Dályay Virág, Sámson Margit (szerk.): Tisia Konferencia. Konferencia helye, ideje: Pécs, Magyarország, 2015.02.27-2015.02.28. Pécs: Molnár Nyomda és Kiadó, 2015. pp. 13-16. (ISBN:978-963-8221-56-8)
- Szemerédi Máté, Varga Andrea, Lukács Réka, Schubert Félix, Pál-Molnár Elemér: Cirkon vizsgálatok a Gyűrűfüi Riolit Formáció felszíni feltárásainak kőzetanyagából (Nyugati-Mecsek), In: Pál-Molnár E, Raucsik B, Varga A (szerk.): Meddig ér a takarónk? A magmaképződéstől a regionális litoszféra formáló folyamatokig: 6. Kézeltani és geokémiai vándorgyűlés. 149 p. Konferencia helye, ideje: Ópálos (Paulis), Románia, 2015.09.10-2015.09.12. Szeged: SZTE TTIK Ásványtani, Geokémiai és Kézeltani Tanszék, 2015. p. 110. (ISBN:978-963-306-389-7)

Varga A, Pál-Molnár E, Raucsik B, Schubert F, Garaguly I, Lukács R, Kiss B: A dél-alföldi permo-mezozoos képződmények: a diagenezis-történet jellemzése és előzetes regionális korreláció kőzettani és geokémiai eredmények alapján, In: Dályay Virág, Sámson Margit (szerk.): Tisia Konferencia. Konferencia helye, ideje: Pécs, Magyarország, 2015.02.27-2015.02.28. Pécs: Molnár Nyomda és Kiadó, 2015. pp. 17-20. (ISBN:978-963-8221-56-8)

2016

Décsei Kitti, Mészáros Előd, Fiser-Nagy Ágnes, Schubert Félix: Az Üllés-Forráskút térség metapegmatoid képződményeinek ásvány-kőzettani és mikrotektonikai vizsgálata az Üllés-15 fúrásban, In: Benkó Zs (szerk.): Itt az idő! Kőzettani-geokémiai folyamatok és azok geokronológiai változásai: 7. Kőzettani és Geokémiai vándorgyűlés. 120 p. Konferencia helye, ideje: Debrecen, Magyarország, 2016.09.22-2016.09.24. Debrecen: MTA ATOMKI, 2016. p. 11. 1 p. (ISBN:978-963-8321-52-7)

Konrád Gy, Sebe K, Budai T: A Bodai Agyagkő kutatási területének földtani térképezési munkái (1995-2016), In: Dályay Virág, Hámos Gábor (szerk.): BAF kutatás: szakmai előadói nap kiadványa. 121 p. Konferencia helye, ideje: Pécs, Magyarország, 2016.06.23 Pécs: Magyarhoni Földtani Társulat, 2016. pp. 27-30. (ISBN:978-963-8221-60-5)

Magyar Levente, Benei Balázs, Halász Amadé: Re-evaluation of archive pebble distribution data for the Upper Permian Bakonya Sandstone Member of the Kővágószőlős Formation, Hungary — a comparison with the composition of cores BAF-1 and BAF-1A, FÖLDTANI KÖZLÖNY 146:(3) pp. 223-232. (2016)

Mészáros, E, B Raucsik, A Varga, F Schubert: Low-grade, medium pressure regional metamorphism of the pelitic succession in the Horváthertelend Unit: microstructural and thermobarometric evidences (NW foreland of the Mecsek Mts., Hungary), In: Jana Valúchová (szerk.): 8th Mid-European Clay Conference (MECC 2016): Book of Abstracts. 207 p. Konferencia helye, ideje: Košice, Szlovákia, 2016.07.06-2016.07.08. Košice: ELFA s.r.o., 2016. p. 180. (ISBN:978-80-972288-0-4)

Mészáros Előd, Raucsik Béla, Varga Andrea, Schubert Félix: Kisfokú, közepes nyomású regionális metamorfózis nyomai a Horváthertelend-1 fúrás metapelites összetételében: mikroszöveti és termobarometriai bizonyítékok, FÖLDTANI KÖZLÖNY 146:(3) pp. 207-222. (2016)

Mészáros Előd, Raucsik Béla, Benkó Zsolt, Varga Andrea, Schubert Félix: A Horváthertelendi-egység agyagpala képződményének mikrotektonikai és termobarometriai vizsgálata a Horváthertelend-1 fúrás rétegsorában, In: Benkó Zs (szerk.): Itt az idő! Kőzettani-geokémiai folyamatok és azok geokronológiai változásai: 7. Kőzettani és Geokémiai vándorgyűlés. 120 p. Konferencia helye, ideje: Debrecen, Magyarország, 2016.09.22-2016.09.24. Debrecen: MTA ATOMKI, 2016. pp. 61-64. (ISBN:978-963-8321-52-7)

Papp Nikoletta, Varga Andrea, Mészáros Előd, Raucsik Béla: Petrográfiai vizsgálatok alkalmazása márványok vizsgálata során: megfigyelések a dorozsmai márványon, In: Benkó Zs (szerk.): Itt az idő! Kőzettani-geokémiai folyamatok és azok geokronológiai változásai: 7. Kőzettani és Geokémiai vándorgyűlés. 120 p. Konferencia helye, ideje: Debrecen, Magyarország, 2016.09.22-2016.09.24. Debrecen: MTA ATOMKI, 2016. p. 73. 1 p. (ISBN:978-963-8321-52-7)

Raucsik, B, A Varga, E Mészáros, M Szemerédi: Very low-grade metamorphism of the Cisuralian basement formations (Korpád Sandstone, Gyűrűfű Rhyolite) near Kelebia, Békés-Codru Unit, Hungary, In: Jana Valúchová (szerk.): 8th Mid-European Clay Conference (MECC 2016): Book of Abstracts. 207 p. Konferencia helye, ideje: Košice, Szlovákia, 2016.07.06-2016.07.08. Košice: ELFA s.r.o., 2016. p. 181. (ISBN:978-80-972288-0-4)

Skultéti Ágnes, M Tóth Tivadar, Kovács István János, Király Edit: A Mecsekalja-zóna metamorf és deformációtörténeti rekonstrukciója a Sztl-1 fúrás furadéka alapján, In: Benkó Zs (szerk.): Itt az idő! Kőzettani-geokémiai folyamatok és azok geokronológiai változásai: 7. Kőzettani és Geokémiai vándorgyűlés. 120 p. Konferencia helye, ideje: Debrecen, Magyarország, 2016.09.22-2016.09.24. Debrecen: MTA ATOMKI, 2016. p. 97. 1 p. (ISBN:978-963-8321-52-7)

Skultéti Á, M Tóth T: Localisation of ductile and brittle shear zones along the Szentlőrinc-1 well in the Mecsekalja Zone using quartz microstructural and well-log data ACTA GEODAEITICA ET GEOPHYSICA 51:(2) pp. 295-314. (2016)

Szemerédi M, Varga A, Lukács R, Pál-Molnár E: A GYŰRŰFŰI RIOLIT FORMÁCIÓ KÖZETEINEK KOMPLEX VIZSGÁLATA A SZAVA-1 ÉS A VÓKÁNY-2 MÉLYFŰRÁSOKBAN, In: Benkó Zs (szerk.): Itt az idő! Kőzettani-geokémiai folyamatok és azok geokronológiai változásai: 7. Kőzettani és Geokémiai vándorgyűlés. 120 p. Konferencia helye, ideje: Debrecen, Magyarország, 2016.09.22-2016.09.24. Debrecen: MTA ATOMKI, 2016. pp. 91-94. (ISBN:978-963-8321-52-7)

Szemerédi M, Varga A, Lukács R, Pál-Molnár E: A Gyűrűfűi Riolit Formáció kőzettani vizsgálata a felszíni előfordulások alapján (Nyugati-Mecsek), FÖLDTANI KÖZLÖNY 146:(4) pp. 335-354. (2016)

2017

- Hrabovszki Ervin, Tóth Emese, Raucsik Béla, Varga Andrea, Schubert Félix: A BAF–2 fúrás töréses szerkezeti elemeinek mikroszerkezeti és cementáció vizsgálata (Bodai Agyagkő Formáció), FÖLDTANI KÖZLÖNY 147:(3) pp. 245-264. (2017)
- Mészáros Előd, Décei Kitti, Fiser-Nagy Ágnes, Schubert Félix: Deformation induced myrmekite formation during mylonitisation of the metapegmatoid rocks from the Dorozsma Complex (S Hungary), In: Kövér Sz, Fodor L (szerk.): 15th Meeting of the Central European Tectonic Studies Group (CETeG). 93 p. Konferencia helye, ideje: Zánka, Magyarország, 2017.04.05-2017.04.08. Szeged: p. 28. (Acta Mineralogica-Petrographica, Field Guide Series; 32.)
- Mészáros Előd, Raucsik Béla, Varga Andrea, Schubert Félix, Heincz Adrián: A Szalatnaki Agyagpala Formáció mikroszerkezeti és Raman spektroszkópiai vizsgálata a Szalatnaki-egységben, In: Dégi Júlia, Király Edit, Kónya Péter, Kovács István János, Pál-Molnár Elemér, Thamóné Bozsó Edit, Török Kálmán, Udvardi Beatrix (szerk.): Ahol az elemek találkoznak: víz, föld és tűz határán: 8. Kőzettani és Geokémiai Vándorgyűlés. 205 p. Konferencia helye, ideje: Szihalom, Magyarország, 2017.09.07-2017.09.09. Budapest: Magyar Földtani és Geofizikai Intézet, 2017. pp. 108-112. (ISBN:9789636713119)
- Papp Nikoletta, Varga Andrea, Raucsik Béla, Mészáros Előd: Characteristic microstructure and deformation of the Dorozsma marble, Tisza Mega-unit, South Hungary, In: Kövér Sz, Fodor L (szerk.): 15th Meeting of the Central European Tectonic Studies Group (CETeG). 93 p. Konferencia helye, ideje: Zánka, Magyarország, 2017.04.05-2017.04.08. Szeged: p. 31. (Acta Mineralogica-Petrographica, Field Guide Series; 32.)
- Papp Nikoletta, Varga Andrea, Raucsik Béla, Mészáros Előd, Czuppon György: Márványok a Tiszai-főegységben: a dorozsmai és baksai márvány összehasonlító vizsgálatának előzetes eredményei, In: Dégi Júlia, Király Edit, Kónya Péter, Kovács István János, Pál-Molnár Elemér, Thamóné Bozsó Edit, Török Kálmán, Udvardi Beatrix (szerk.): Ahol az elemek találkoznak: víz, föld és tűz határán: 8. Kőzettani és Geokémiai Vándorgyűlés. 205 p. Konferencia helye, ideje: Szihalom, Magyarország, 2017.09.07-2017.09.09. Budapest: Magyar Földtani és Geofizikai Intézet, 2017. pp. 125-127. (ISBN:9789636713119)
- Papp Nikoletta, Varga Andrea, Mészáros Előd, Raucsik Béla: A dorozsmai márvány (Tiszai-főegység) kőzettani újrvizsgálata: deformáció és fluidum hatása a mikroszerkezet fejlődésére, FÖLDTANI KÖZLÖNY 147:(4) pp. 337-356. (2017)
- Szemerédi Máté, Varga Andrea, Lukács Réka, Pál-Molnár Elemér: A Gyűrűfői Riolit Formáció kőzettani vizsgálatának eredményei a Villányi-hegység északi előterében, FÖLDTANI KÖZLÖNY 147:(4) pp. 357-382. (2017)
- Varga Andrea, Garaguly István, Papp Nikoletta, Raucsik Béla, Mészáros Előd: A Dél-Alföld aljzati képződményeinek fluidum-evolúciós kapcsolata és korrelációja: nyitott kérdések, In: Dégi Júlia, Király Edit, Kónya Péter, Kovács István János, Pál-Molnár Elemér, Thamóné Bozsó Edit, Török Kálmán, Udvardi Beatrix (szerk.): Ahol az elemek találkoznak: víz, föld és tűz határán: 8. Kőzettani és Geokémiai Vándorgyűlés. 205 p. Konferencia helye, ideje: Szihalom, Magyarország, 2017.09.07-2017.09.09. Budapest: Magyar Földtani és Geofizikai Intézet, 2017. p. 172. 1 p. (ISBN:9789636713119)
- Varga A, Raucsik B, Szakmány Gy: Origin of natural Arsenic and Antimony contents in the Permian to Lower Triassic siliciclastic rocks of the Western Mecsek Mountains, SW Hungary, CARPATHIAN JOURNAL OF EARTH AND ENVIRONMENTAL SCIENCES 12:(1) pp. 5-12. (2017)